

**Criterii pentru desemnarea Destinațiilor Ecoturistice în România
elaborate pe baza
Standardul European de Certificare în Ecoturism (The European
Ecotourism Labelling Standard – EETLS și
Criteriilor Globale de Turism Durabil**

Criteriile pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice au fost elaborate de către Grupul de lucru interministerial pentru dezvoltarea ecoturismului în România format din reprezentanți ai:

Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului

Ministerului Mediului și Pădurilor

Institutului Național de Cercetare Dezvoltare în Turism

Asociației de Ecoturism din România

WWF Programul Dunăre Carpați România

Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare

Asociației pentru Turism Rural Ecologic și Cultural din România

Regiei Naționale a Pădurilor – ROMSILVA

Această versiune este un document de lucru ce elaborează un set de criterii pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice din România pe baza priorităților definite în Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului în România (2009).

Elaborarea acestor criterii se bazează pe recomandarea Organizației Mondiale a Turismului de a folosi Standardul European de Certificare în Ecoturism (European Ecotourism Labelling Standards – EETLS) dezvoltat de către Rețeaua ECO-DESTINET în cadrul proiectului finanțat cu sprijinul Comisiei Europene, Programul Lifelong Learning, Leonardo da Vinci.

Standardul European de Certificare în Ecoturism a fost elaborat pe baza Criteriilor Internaționale de Turism Durabil (Global Sustainable Tourism Criteria) adoptate de Tourism Stewardship Council (2009).

La elaborarea Standardului European de Certificare în Ecoturism s-au analizat principiile și conceptele următoarelor inițiative:

- Austrian Ecolabel for Tourism
- ECEAT Quality Label
- ECOCAMPING
- ECOCLUB.com
- EUROPARC
- EcoRomania
- Eco Certification Programme – Australia
- EU Flower
- Global Sustainable Tourism Criteria
- Green Globe 21
- Green Key
- Green Tourism Business Scheme
- Nature's Best
- Pan Parks
- Travelife
- VIABONO
- VISIT

Definiții:

Ecoturismul este o formă de turism în care principalul obiectiv este observarea și conștientizarea valorii naturii și a tradițiilor locale și care trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) să contribuie la conservarea și protecția naturii;
- b) să utilizeze resursele umane locale;
- c) să aibă caracter educativ, respect pentru natură - conștientizarea turiștilor și a comunităților locale;
- d) să aibă impact negativ nesemnificativ asupra mediului natural și socio-cultural.

Destinația turistică este o zonă geografică delimitată teritorial, cu următoarele caracteristici:

1. o imagine de marketing unitară și coerentă;
2. o varietate de produse turistice care se încadrează în imaginea destinației, proiectată turiștilor;
3. o rețea de servicii generale și specifice care contribuie la realizarea produselor turistice în corelație cu imaginea de marketing;
4. existența unui "administrator/coordonator" al destinației, cu o politică definită și pîrgii de implementare pentru coordonarea destinației.

Destinația ecoturistică este destinația turistică care întrunește, în plus și următoarele principii:

- proiectează o imagine de marketing responsabilă¹;
- în destinație predomină afacerile cu un management durabil;
- la nivelul destinației există o susținere reală pentru comunitățile locale;
- la nivelul destinației se face conștientizarea și informarea turiștilor și a localnicilor cu privire la caracterul natural al acesteia;
- la nivelul destinației se implementează măsuri concrete de conservare a naturii.

Interpretarea reprezintă modalitatea prin care se comunică turiștilor/comunității locale informații și experiențe în legătură cu potențialul zonei, valorile ei naturale și culturale, astfel încât să determine o lărgire a nivelului de cunoaștere și apreciere din partea acestora.

Interpretarea poate fi de două feluri:

a. Interpretare personală, reprezintă modalitatea prin care, o persoană autorizată (ghid, biolog etc), comunică turiștilor/comunității locale informații și experiențe în legătură cu potențialul zonei, valorile ei naturale și culturale

- Interacțiune informativă directă cu un ghid specializat (incluzând activități/tururi specializate, cum ar fi: observarea păsărilor, scufundarea, plimbarea în pădure pe urme de lup/râs/urs etc)
- Prelegeri susținute de specialiști
- Teatru
- Alte activități de interpretare (jocuri, teatru de păpuși etc)

b. Interpretare non-personală, reprezintă modalitatea prin care este folosit orice alt mijloc, cu excepția unei persoane pentru a se comunica turiștilor/comunității locale informații și experiențe în legătură cu potențialul zonei, valorile ei naturale și culturale

- (pre-tur) Materiale oferite anterior desfășurării programului (broșuri, foi informative, liste de lectură, website)
- Semnalizarea zonelor de interes
- Audio-vizuale (video, diapozitive, CD-uri)
- Materiale de specialitate (colecție de cărți, magazine și alte publicații de specialitate)
- Trasee marcate, trasee tematice, educative

Plan de interpretare este un plan la nivelul destinației care include un format unitar al interpretării în cadrul destinației. Astfel, sunt identificate principalele teme de interpretare, mijloacele aferente și locațiile specifice. Totodată, la nivelul destinației există un set de reguli asupra tuturor materialelor vizuale (broșuri, panouri de semnalizare sau interpretare etc) care crează identitatea vizuală a zonei.

¹ **Marketing responsabil** este acea formă de marketing care trebuie să ducă la așteptări realiste din partea vizitatorilor. Marketingul pentru ecoturism oferă clienților informații complete și responsabile care conduc la creșterea respectului pentru mediul natural și cultural al zonelor vizitate și a gradului de satisfacție.

Precondiții pentru o destinație ecoturistică

0.1. Atractivitate

Criteriu

Destinația trebuie să cuprindă resurse naturale aflate sub un regim de protecție (parc național sau natural, sit Natura 2000, rezervații naturale sau orice altă categorie de arie protejată), alături de care pot fi incluse și resursele socio-culturale.

Sub-criterii

1. Existența unei arii protejate (sau în proces de desemnare) în interiorul destinației.
2. Existența unor resurse socio-culturale, care să crească atractivitatea destinației (criteriu suplimentar).

0.2. Accesibilitate

Criteriu

Destinația trebuie să fie accesibilă prin mijloace de transport public și privat.

Sub-criterii

1. Existența unui drum rutier cu indicatoare specifice destinației cel puțin până la unul din punctele de acces în destinație.
2. Existența unor mijloace de transport în comun spre destinație și după caz în interiorul destinației.
3. Existența informației în legătură cu modalitățile de acces în zonă (de exemplu www.cfr.ro).

0.3. Nivel minim de servicii turistice

Criteriu

O zonă geografică se poate califica drept destinație ecoturistică dacă are un nivel minim de oferte de servicii turistice.

Sub-criterii

1. Existența unor structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare, a căror capacitate totală să fie de minimum 100 de locuri.
2. Un procent de minimum 50% din structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare sunt unități de mici dimensiuni (maximum 15 camere/spațiu de cazare).
3. Existența unui plan care va determina ca în de maximum 3 ani, un procent de minimum 50% din structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare, să implementeze un sistem de bune practici în ecoturism (de exemplu Eticheta ecologică europeană, sistemul Eco-Romania etc.).
4. Existența unor servicii turistice majoritar bazate pe natură – minimum 2/3 din totalul programelor din cadrul destinației.
5. Existența unor structuri de primire turistică cu funcțiuni de alimentație, de preferință cu meniuri bazate pe produse locale și în măsura posibilităților produsele pot fi obținute în sistemul agriculturii ecologice.
6. Existența unei rețele de trasee turistice pentru diverse categorii de turiști.
7. Existența unor servicii de salvare pentru turiști specifice destinației, organizate conform legislației în vigoare.

0.4. Nivel minim de servicii publice

Criteriu

Destinația ecoturistică trebuie să asigure un minim de servicii publice.

Sub-criterii

1. Existența unui punct medical la nivel de destinație.
2. Existența unei unități de învățământ la nivel de destinație.
3. Existența unui sistem de colectare a deșeurilor la nivel de destinație.
4. Existența unui bancomat (ATM) la nivel de destinație.

Grupul de criterii - A

Demonstrarea unui management durabil

Introducere în grupa de criterii A

Acest grup de criterii se referă la gestionarea durabilă a unei destinații ecoturistice.

Se aplică la diverse aspecte ale sistemului de management al unei destinații ecoturistice și necesită punerea în aplicare a unui plan viabil pe termen lung și respectarea tuturor reglementărilor și a legislației relevante naționale și locale. Se acordă o atenție specială informării periodice a personalului², cu privire la rolul pe care-l au în managementul destinației ecoturistice.

Acest grup de criterii subliniază importanța satisfacerii turiștilor și cuprinde măsuri specifice care să ducă la acțiuni corective de management pentru a asigura servicii de calitate. Se acordă o atenție specială marketingului responsabil.

Proiectarea construcțiilor și a infrastructurii joacă un rol central în gestionarea eficientă a resurselor la nivelul destinației. Criteriile specifică faptul că în interiorul destinației trebuie să se respecte zonarea locală, ariile naturale protejate și peisajul, iar în proiectarea construcțiilor și a infrastructurii trebuie să se utilizeze materiale și practici durabile (de exemplu folosirea materialelor tradiționale în arhitectura construcțiilor și a infrastructurii)

Una dintre valorile fundamentale ale ecoturismului este de a asigura interpretarea corectă și atractivă a patrimoniului natural și cultural. Grupul A de criterii include un criteriu specific pentru interpretare, asigurându-se că se furnizează informații și se interpretează mediului natural, cultura locală și patrimoniul cultural.

A.1. Managementul destinației

Criteriu

Destinația aplică un management durabil pe termen scurt/mediu/lung, ce ia în considerare aspectele de mediu și aspectele socio-culturale (sănătate, siguranță etc.).

Sub-criterii

1. Constituirea unui parteneriat între factorii interesați la nivelul destinației (administrația locală, administratorul ariei protejate, sectorul de afaceri etc) recunoscut drept coordonator a planurilor și programelor de dezvoltare a turismului în zonă.
2. Definirea geografică a destinației de către parteneriat.
3. Existența unui plan (strategii) de dezvoltare durabilă al destinației cu accent pe ecoturism agreeat(ă) de parteneriat.
4. Existența unui plan de management al vizitatorilor la nivelul destinației, armonizat cu planul de management și de vizitare al ariei protejate.

² Prin personal se înțelege atât personalul administrativ din cadrul serviciilor publice care influențează turismul, cât și personalul din mediul de afaceri cu accent pe cei ce intră în contact direct cu clienții, inclusiv managerii serviciilor de turism

5. Existența unui custode/administrator al ariei protejate (dacă este în curs de desemnare să existe o inițiativă pentru desemnarea unui viitor custode/administrator).
6. Existența unui plan de management pentru aria protejată (sau în curs de elaborare/aprobare).
7. Existența unui regulament de vizitare al ariei protejate (sau în curs de elaborare/aprobare).
8. Existența unui plan de acțiune pentru protejarea comunităților locale în cazul apariției unor riscuri naturale (incendii, inundații, cutremure etc) și/sau antropice, în conformitate cu legislația în vigoare.

A.2. Conformități juridice

Criteriu

Legislația națională și cea internațională (inclusiv aspectele legate de sănătate, siguranță, forța de muncă sau mediu) sunt respectate în cadrul destinației.

Sub-criterii

1. Reglementările pentru ariile naturale protejate și pentru conservarea naturii sunt respectate.
2. Operatorii economici care desfășoară activități turistice sunt autorizați de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului și sunt înregistrați la autoritățile financiare.
3. Parteneritul trebuie implicat în procedura de acordare a avizului de mediu pentru proiectele de investiții în infrastructură, care pot avea un impact negativ asupra destinației și intră în procedura de obținere a acordului de mediu, conform cu legislația în vigoare.

A.3. Formarea personalului

Criteriu

Parteneriatul constituit la nivelul organizației este responsabil cu informarea și/sau instruirea periodică a personalului cu privire la rolul lui în managementul destinației pe problemele de mediu și socio-culturale.

Sub-criteriu

1. Personalul beneficiază de o informare și /sau instruire periodică cu privire la practicile de dezvoltare durabilă a destinației și valorile naturale și socio-culturale ale zonei.

A.4. Satisfacția clientului

Criteriu

Satisfacția clientului este evaluată, iar când este cazul sunt întreprinse acțiuni corective.

Sub-criteriu

1. La nivelul destinației este implementat un sistem pentru colectarea și analizarea periodică a feedback-ului clienților (cel puțin de două ori pe an), iar când este cazul sunt întreprinse acțiuni corective .

A.5. Marketing-ul responsabil

Criteriu

Marketingul practicat pentru promovarea destinației este responsabil și crează așteptări realiste ale clientului cu privire la programele oferite.

Sub-criterii

1. Marketingul practicat pentru promovarea destinației este responsabil și asigură informații practice (de exemplu: perioada de vizitare, echipament necesar).
2. Realizarea unei imagini unitare a destinației și existența unui program comun de marketing.
3. Elementele definitorii ale destinației trebuie să cuprindă natura și după caz componenta culturală locală.

A.6. Proiectarea și construcția de clădiri și infrastructură

A.6.1 Zonarea locală

Criteriu

La nivelul destinației sunt respectate actele normative în vigoare cu privire la zonarea internă a ariilor naturale protejate, zonele construite protejate și protejarea monumentelor istorice.

Sub-criterii

1. Proiectele de investiții care se realizează în destinație respectă zonificarea funcțională reglementată în cadrul documentațiilor de urbanism aprobate și prevederile legale privind protejarea monumentelor istorice, cât și planul (strategia) de dezvoltare durabilă (a se corela cu A1.3).
2. Proiectele de investiție care se realizează în destinație respectă reglementările specifice din Planul de Management al ariei naturale protejate.

A.6.2. Proiectare și amplasare

Criteriu

Proiectele de investiții care se realizează în destinații respectă reglementările în vigoare privind proiectarea, amplasarea și executarea construcțiilor și evaluarea impactului asupra mediului. Proiectele de investiție care se realizează în destinație nu împiedică accesul rezidenților/turiștilor la infrastructura publică de turism.

Sub-criterii

1. Realizarea unui regulament local de urbanism/documentații de urbanism prin care se vor detalia un set de reguli privind tipul de materiale, tehnici de construcție și aspectul general al clădirilor construite în conformitate cu patrimoniul natural și cultural local, cu respectarea peisajului specific destinației.
2. Arhitectura externă a clădirilor respectă arhitectura tradițională și se încadrează în peisaj.
3. Analizarea proiectelor de investiție din punct de vedere vizual în cadrul evaluării impactului asupra mediului.
4. Asigurarea accesului pentru vizitatori și rezidenți la infrastructura publică de turism (de exemplu potecile turistice).

A.6.3 Construcții durabile

Criteriu

La nivelul destinației sunt utilizate principiile locale adecvate pentru construcțiile durabile.

Sub-criteriu

1. Existența unui sistem de informare la nivelul destinației cu privire la principiile și tehnicile de construcții bio-climatice și folosirea materialelor și tehnicilor de construcție tradiționale, producție de bio-energie, reducerea consumului de apă, energie, a colectării selective a deșeurilor etc.

A.6.4 Accesul persoanelor cu dizabilități

Criteriu

Furnizarea la nivelul destinației a unor servicii turistice accesibile pentru persoanele cu nevoi speciale.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației să existe servicii turistice, care să permită accesul persoanelor cu dizabilități locomotorii.

A.7. Interpretare

Criteriu

La nivelul destinației le sunt oferite turiștilor informații și este realizată interpretarea mediului natural și a patrimoniului cultural.

Sub-criterii

1. Existența unui plan de interpretare la nivelul destinației elaborat și implementat de către parteneriat.
2. Realizarea unui traseu tematic, care să poată fi folosit de o categorie cât mai largă de vizitatori.
3. Interpretarea este oferită de către personal instruit și sau autorizat conform legislației.
4. Sursele de informații, care sunt folosite în cadrul interpretării sunt credibile
5. Existența materialelor de informare și interpretare la nivelul destinației: panouri, tipărituri, website, în limba română și în cel puțin o limbă de circulație internațională.
6. Existența sau planificarea înființării unui centru de vizitare și /sau a unor puncte de informare la nivelul ariei protejate.

A8. Conformarea activităților cu reglementările speciale din ariile protejate

Criteriu

Activitățile turistice trebuie să respecte prevederile legislației în vigoare referitoare la ariile protejate, respectiv la Planul de Management și reglementările care permit sau interzic anumite tipuri de activități de agrement în ariile protejate.

Sub-criterii

1. Se cunosc și se respectă reglementările din cadrul regulamentului de vizitare de către operatorii economici care desfășoară activitate turistică și de către turiști.

Grupul de criterii - B

Maximizarea beneficiilor sociale și economice ale comunităților locale prin activitatea de turism și minimizarea efectelor negative generate de dezvoltarea destinației.

Introducere în Grupa de criterii B

Grupul de criterii B se referă la un principiu fundamental al ecoturismului și anume maximizarea beneficiilor sociale și economice ale comunităților locale și minimizarea impactului negativ. În practică, aceasta a fost o adevărată provocare pentru multe destinații turistice din Europa. Sunt propuse anumite criterii care au drept scop maximizarea beneficiilor comunității locale, care decurg din operațiunile de ecoturism și din aflulul de turiști în destinație. De exemplu, se solicită sprijinirea inițiativelor pentru dezvoltarea socială și a infrastructurii, astfel încât să beneficieze atât comunitatea locală prin îmbunătățirea standardului de viață, cât și turiștii, care se vor bucura de un sejur confortabil, respectându-se în același timp măsurile impuse de planul de management și regulamentul ariei naturale protejate, măsuri ce au ca scop menținere valorilor naturale și culturale.

În ceea ce privește economia locală, sunt necesare câteva inițiative pentru a sprijini diversificarea economică și creșterea ocupării forței de muncă. Astfel de acțiuni ar putea include agajarea rezidenților în posturile de conducere, oferind, astfel, oportunități de locuri de muncă pentru tinerii bine calificați și șansa de a rămâne în comunitățile lor.

În afară de sprijinirea în mod direct a forței de muncă locale, trebuie să se ofere întreprinzătorilor locali posibilitatea de a-și vinde produsele tradiționale și/sau ecologice.

De asemenea, criteriile acestui grup subliniază o altă necesitate - formarea la locul de muncă și dezvoltarea personală. Acest lucru se poate realiza prin învățare continuă și stimularea angajaților pentru a dobândi competențe noi.

B.1 Dezvoltarea comunității

Criteriu

Existența la nivelul destinației a unor inițiative de dezvoltare socială și comunitară (de exemplu educație, sănătate și salubritate).

Sub-criterii

1. În interiorul destinației există activități educative ce vizează conștientizarea în special a generației tinere pentru aprecierea naturii și a culturii locale.
2. La nivelul destinației există acțiuni care încurajează participarea activă a comunităților locale în planificarea și luarea deciziilor cu privire la dezvoltarea turismului și conservarea naturii (de exemplu reprezentant al parteneriatului în consiliul local /consiliile locale etc).

B.2. Ocuparea forței de muncă locale

Criteriu

Localnicii lucrează în domeniul turismului, inclusiv pe posturi de conducere.

Sub-criterii

1. Forța de muncă angajată în activitățile turistice provine în proporție de cel puțin 50% din cadrul destinației.
2. Operatorii economici care desfășoară activități turistice trebuie să aibă sediul social, în proporție de 50% în cadrul destinației.

B.3 Economia locală

Criteriu

Susținerea economiei locale bazate pe activități tradiționale durabile și ecologice.

Sub-criterii

1. Există un program de susținere a producătorilor de bunuri și servicii locale tradiționale și/sau ecologice.

2. Există un program de susținere a produselor ecologice de pe plan local (include procesul de producție, avizarea lor și piața de desfacere).
3. Există inițiative de susținere a calității produselor și serviciilor locale tradiționale și/sau ecologice, de certificare a lor.

B.4. Utilizarea bunurilor și serviciilor locale în turism

Criteriu

La nivelul destinației se încurajează folosirea produselor locale în activități turistice (inclusiv alimente și băuturi, artizanat, artă, produse agricole și/sau din sistemul de agricultură ecologică etc).

Sub-criterii

1. La nivelul destinației se promovează folosirea produselor locale în activitățile turistice.
2. Destinația promovează producătorii și furnizorii de produse/servicii locale prin instrumentele sale de marketing sau cele ale touroperatorilor cu care colaborează (pagină web, broșură, ghid).

B.5. Servicii de bază

Criteriu

Dezvoltarea turistică nu pune în pericol furnizarea de servicii de bază comunităților locale precum alimentarea cu apă, energie sau salubritate.

Sub-criterii

1. Activitatea turistică (în special în sezonul de vârf), nu provoacă probleme în alimentarea cu apă și energie electrică pentru comunitatea locală.
2. Activitatea turistică (în special în sezonul de vârf), nu provoacă probleme în colectarea deșeurilor menajere la nivelul destinației.
3. La nivelul destinației, activitatea turistică, nu pune în pericol securitatea și siguranța personală a rezidenților.

Grupul de criterii - C

Maximizarea beneficiilor pentru patrimoniul cultural și minimizarea efectelor negative

Introducere în grupa de criterii C

Grupa de criterii C se referă la patrimoniul cultural prezent într-o anumită destinație, cu scopul de a maximiza efectele pozitive pe care ecoturismul le aduce asupra acestuia și minimizarea celor negative. Acest lucru este foarte important, deoarece patrimoniul cultural și natural sunt ingredientele principale ale produsului ecoturistic. Patrimoniul cultural se poate referi la aspecte materiale și non-materiale, cum ar fi arhitectura locală; monumente și situri arheologice; clădiri și locuri istorice; artizanat; port popular; gastronomie locală; cântece și muzică; obiceiuri și sărbători, mituri și legende etc.

Grupul de criterii - C

Maximizarea beneficiilor pentru patrimoniul cultural și minimizarea efectelor negative

C.1. Cod de comportament

Criteriu

Dezvoltarea unui cod de comportament pentru vizitele la obiectivele culturale sau istorice, siturile sensibile, în scopul de a minimiza impactul negativ al vizitatorilor și a maximiza experiențele acestora.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației există un cod de comportament specific pentru zonele sensibile din punct de vedere cultural, în vederea reducerii impactului negativ al vizitatorilor și pentru maximizarea experienței turistice a acestora.
2. La nivelul destinației există personal instruit pentru realizarea unor excursii în situri arheologice/istorice (unde este cazul).
3. La nivelul destinației există un sistem de informare a turiștilor, despre restricțiile specifice sitului sau alte reglementări și este realizată monitorizarea comportamentului acestora.

C.2. Protejarea patrimoniului cultural

Criteriu

La nivelul destinației există protecție adecvată a siturilor istorice, arheologice, culturale locale și a proprietăților spirituale importante și nu se împiedică accesul rezidenților la acestea.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației există măsuri active de protecție a siturilor istorice, arheologice, culturale și spirituale locale.
2. La nivelul destinației accesul rezidenților la situri nu este împiedicat din cauza activităților turistice.
3. La nivelul destinației rezidenții sunt încurajați să viziteze siturile.

C.3. Respectarea culturii locale

Criteriu

La nivelul destinației caracteristicile patrimoniului material și imaterial sunt promovate în cadrul produsului turistic, respectându-se în același timp drepturile de proprietate intelectuală ale comunității locale.

Sub-criterii

1. Elemente ale culturii locale sunt incluse în produsul turistic.
2. La nivelul destinației se promovează gastronomia locală tradițională.

C4. Stimularea tradițiilor și obiceiurilor rezidenților

Criteriu

La nivelul destinației există acțiuni de încurajare a tradițiilor și obiceiurilor rezidenților.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației există măsuri de susținere a festivalurilor tradiționale.
2. La nivelul destinației există măsuri de sprijinire a tradițiilor și obiceiurilor locale (de exemplu activități educative ce vizează învățarea de meserii tradiționale).
3. Rezidenții sunt încurajați să împărtășească vizitatorilor moștenirea culturală.

C.5. Respectarea valorilor și tradițiilor comunităților locale

Criteriu

S-a dezvoltat un cod de conduită pentru activitățile derulate în comunitățile locale, cu acordul și în colaborare cu acestea.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației s-a dezvoltat un cod de conduită și comportament pentru turiști și se monitorizează activitatea și comportamentul acestora.
2. La nivelul destinației există un acord pentru respectarea nevoilor comunității prin agreearea unei capacități de suport fizic și social a zonei (de exemplu nr. maxim de locuri de cazare).

Grupul de criterii - D

Maximizarea beneficiilor pentru mediu și minimizarea efectelor negative

Introducere în grupul de criterii D

Grupul de criterii D se referă la maximizarea beneficiilor și reducerea la minimum a impactului negativ al activităților de turism asupra mediului.

Activitățile de ecoturism se desfășoară în arii naturale protejate și, astfel, protejarea mediului natural este foarte importantă. Punerea în aplicare a unui plan de achiziții verzii care favorizează produsele ecologice (materiale de construcții, bunuri de capital, produse alimentare, consumabile), va contribui la protecția naturii și utilizarea rațională a resurselor naturale. De asemenea, eficientizarea consumului de energie, apă și realizarea de investiții în energii regenerabile, pot aduce avantaje economice operatorilor din turism și pot crește competitivitatea destinației.

Implementarea unui plan de gestionare a deșeurilor monitorizează reducerea și tratarea adecvată a apelor uzate, deșeurilor solide, substanțelor nocive (precum a produselor de curățare, a pesticidelor și a altor poluanți) în scopul de a conserva fauna și flora și de a păstra solul, aerul și apa curate.

Pentru a proteja fauna sălbatică, interacțiunea dintre turiști și zona de sălbăcie trebuie să se desfășoare într-un mod reglementat și responsabil. Fauna sălbatică captivă este permisă numai în cadrul unor centre de reabilitare sau parcuri zoo, în conformitate cu legislația existentă. Fauna sălbatică protejată este tratată cu respect, iar produsele sau elementele decorative care sunt făcute din materii prime provenite din speciile de faună sălbatică strict protejate nu sunt recomandate. În amenajarea spațiilor exterioare din proximitatea facilităților turistice, se recomandă folosirea speciilor de floră locală.

D.1.1. Politica de achiziții ecologice

Criteriu

La nivelul destinației există o politică de achiziții ecologice (materiale de construcție, produse alimentare și consumabile etc) atât pentru serviciile publice, cât și pentru serviciile private.

Sub-criterii

1. Destinația are o politică de achiziții ecologice care acordă prioritate produselor/ serviciilor locale.
2. Destinația are o politică de achiziții ecologice care acordă prioritate produselor refofosibile, returnabile și reciclabile.

D.1.2. Bunuri consumabile

Criteriu

La nivelul destinației utilizarea bunurilor de unică folosință este redusă.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației există o politică de reducere a utilizării bunurilor de unică folosință (în sectorul public și privat).
2. Există un program de reciclare a bunurilor de unică folosință (în măsura posibilităților locale).

D.1.3. Consumul de energie

Criteriu

La nivelul destinației se adoptă măsuri pentru reducerea și eficientizarea consumului de energie și de încurajare a utilizării energiei din surse regenerabile.

Sub-criteriu

1. La nivelul destinației există o politică de reducere și eficientizare a consumului de energie electrică (în sectorul public și privat).

D.1.4. Consumul de apă

Criteriu

La nivelul destinației există măsuri pentru reducerea și eficientizarea consumului de apă.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației se adoptă măsuri de reducere și eficientizare a consumului de apă (în sectorul public și privat).
2. La nivelul destinației există o monitorizare a resurselor de apă potabilă, corelate cu consumul local.
3. La nivelul destinației consumul de apă este echilibrat și nu are impact în mod semnificativ asupra rezervelor de apă pentru comunitățile locale și ecosistemele naturale.

D.2.1. Gazele cu efect de seră

Criteriu

Sunt implementate proceduri pentru reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației există o politică de reducere a emisiilor de gaze provenite din transport și alte surse.
2. La nivelul destinației se promovează folosirea mijloacelor alternative de transport și de încălzire de către localnici și turiști.

D.2.2. Apele reziduale

Criteriu

La nivelul destinației există posibilități de colectare a apelor reziduale.

Sub-criterii

1. Facilitățile de utilitate publică și facilitățile turistice sunt conectate la rețeaua locală de tratare a apelor uzate sau dispun de propriile lor instalații de colectare a apelor uzate.

D.2.3. Planul de gestionare a deșeurilor

Criteriu

Existența la nivelul destinației a unui plan de gestionare a deșeurilor, cu obiective cantitative privind reducerea la minimum a deșeurilor nereutilizabile sau nereciclabile.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației se pune în aplicare un program de reducere a deșeurilor.
2. La nivelul destinației se colectează și monitorizează datele privind volumul de deșeuri produse.
3. Există un program de gestionare a deșeurilor:
 - organice pentru obținerea compostului la nivel individual sau la nivelul zonei;
 - reciclabile pentru re folosirea lor;
 - ne-reciclabile de colectarea lor și transportarea în locurile de depozitare.

D.2.4. Substanțe nocive

Criteriu

Utilizarea de substanțe nocive, cum ar fi pesticidele, vopsele, dezinfectanți, precum și materiale de curățare, cu compoziție chimică dăunătoare mediului este redusă la minimum sau înlocuite atunci când sunt disponibile produse inofensive.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației se pune în aplicare un program de reducere a utilizării substanțelor chimice, artificiale în special în domeniul agriculturii (utilizarea pesticidelor și fertilizanților chimici).
2. La nivelul destinației se pune în aplicare un program de utilizare a produselor de curățare ecologice (în sectorul public și privat).

D.2.5. Alți poluanți

Criteriu

La nivelul destinației se pun în aplicare practici pentru a reduce poluarea de la zgomot, lumină, eroziune, compuși care distrug stratul de ozon, precum și contaminarea aerului și solului.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației se pune în aplicare, ca parte a planului de dezvoltare durabilă, un program de reducere a poluării atmosferice, fonice, luminoase și de contaminare a solului.
2. Punerea în aplicare a unei politici de reducere a iluminării artificiale excesive.

D.3.1. Specii sălbatice

Criteriu

Speciile de floră și faună sunt recoltate doar din natură, sunt consumate, expuse, vândute sau comercializate doar dacă nu afectează populațiile acestora sau ca parte a unei activități reglementate și se asigură o utilizare durabilă prin planul de management al ariei protejate sau prin alte reglementări ale administratorilor terenurilor/resurselor respective conform legislației.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației există măsuri concrete de împiedicare a recoltării de specii de floră și faună protejate conform reglementărilor locale, naționale și internaționale și se iau măsuri împotriva activităților ilegale conform legislației.

D.3.2. Specii de animale sălbatice în captivitate

Criteriu

Pe raza destinației nu sunt ținute în captivitate specii de animale sălbatice, cu excepția activităților reglementate în mod corespunzător pentru scopuri educative.

Sub-criterii

1. Parcurile zoo funcționează în conformitate cu legislația națională și cea europeană și dețin doar specii native.
2. La nivelul destinației sunt interzise fermele și țarcurile de vânătoare.

D.3.3. Design peisagistic

Criteriu

La nivelul destinației există o planificare și preocupări pentru menținerea elementelor valoroase de peisaj.

Sub-criteriu

1. La nivelul destinației s-au identificat elementele unice și caracteristice de peisaj și amenințările la adresa acestora, iar proprietarii/administratorii de terenuri sunt informați și încurajați să prevină/oprească activități care pot avea ca efect modificarea peisajului.
2. La nivelul destinației se folosesc specii locale pentru amenajarea teritoriului și se iau măsuri pentru a evita introducerea de specii exotice sau invazive.

D.3.4. Conservarea biodiversității

Criteriu

La nivelul destinației există o politică de susținere a conservării biodiversității, inclusiv sprijinirea ariilor naturale protejate și a zonelor cu biodiversitate ridicată din exteriorul acestora.

Sub-criterii

1. Ariile protejate sunt evidențiate în planurile de dezvoltare și de urbanism la nivelul destinației.
2. Sectorul public sprijină implementarea măsurilor de conservare a naturii în special în ariile naturale protejate.
3. Sectorul privat contribuie direct la susținerea măsurilor de conservare a naturii prin sprijin financiar sau în natură.
4. Activitățile de conservare sunt comunicate personalului (din sectorul public și privat), vizitatorilor și comunității locale.

D.3.5. Interacțiunea vizitatorilor cu speciile de animale sălbatice

Criteriu

Interacțiunile cu animalele sălbatice nu trebuie să producă efecte negative asupra viabilității populațiilor în mediul sălbatic, iar orice perturbare a ecosistemelor naturale este minimizată (și există o contribuție compensatorie în cadrul managementului, de conservare a naturii).

Sub-criterii

1. La nivelul destinației este recomandabil să nu existe activități de vânătoare în scop comercial, decât în situații în care se impune ca și măsură de management al populațiilor.

2. La nivelul destinației se pune în aplicare, un program strict privind vânătoarea (dacă nu este limitată complet), pescuitul și orice altă activitate care duce la sacrificarea animalelor sălbatice.
3. Existența la nivelul destinației a unui cod de conduită pentru activitățile turistice ce interacționează cu animalele sălbatice și respectarea acestuia.